

Dr hab. Jorge Luis Valcarcel Gregorio

Szczecin, 26.08.2017 r.

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, Dziekan Wydziału Instrumentalnego, pismo z dnia 6 lipca 2017 r., zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki tekst jednolity (Dz. U. nr 65. Poz. 595, z późn. zm.)

Dotyczy:

Uchwał Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. G i K. Bacewiczów w Łodzi nr 44/III/2014/2015 i nr 45/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. w sprawie:

- wszczęcia przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka mgr. Pawła Krasieńskiego i wyznaczenia promotora

oraz

Uchwał Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. G i K. Bacewiczów w Łodzi nr 46/III/2014/2015 i 47/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. w sprawie:

- wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka mgr. Pawła Krasieńskiego

Do pisma nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi dr. hab. Tomasza Króla, prof. AM, sygnowanego datą 6 lipca 2017 r., informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mnie na recenzenta pracy doktorskiej mgr. Pawła Krasieńskiego pt.: **„Język wykonawczy a komunikatywność perkusisty w wybranych kompozycjach jazzowych”**

została dołączona następująca dokumentacja:

1. Pisemna praca doktorska wraz z płytą CD
2. Kserokopia Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego nr 44/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. dotycząca wszczęcia przewodu doktorskiego mgr. Pawła Krasieńskiego

3. Kserokopia Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego nr 45/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. dotycząca wyznaczenia promotora w osobie dr. hab. Piotra Biskupskiego
4. Kserokopia Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego nr 46/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. dotycząca wyznaczenia recenzenta w osobie dr. hab. Karola Szymanowskiego z Akademii Muzycznej w Bydgoszczy
5. Kserokopia Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego nr 47/III/2014/2015 z dnia 23 września 2015 r. dotycząca wyznaczenia recenzenta w osobie dr. hab. Jorge Luis Valcarcel Gregorio z Akademii Sztuki w Szczecinie

oraz dokumentacja dotycząca mgr. Pawła Krasińskiego:

1. Kserokopia wniosku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego
2. Kserokopia dyplomu ukończenia studiów
3. Kserokopia dowodu osobistego, poświadczona za zgodność z oryginałem przez Prezydenta Miasta Sieradz
4. Kwestionariusz osobowy
5. Spis udziałów w warsztatach, seminariach i konferencjach wraz z kserokopiami zaświadczeń
6. Życiorys
7. Konspekt pracy doktorskiej
8. Pisma doktoranta o propozycji wyboru Promotora w osobie dr. hab. Piotra Biskupskiego, wyboru dyscypliny dodatkowej i wyboru języka obcego w ramach egzaminów doktorskich
9. Kserokopie opinii z miejsca zatrudnienia i z instytucji, z którymi doktorant współpracował
10. Wykaz i kserokopie pism dokumentujących dorobek artystyczny
11. Wykaz i kserokopie pism dokumentujących prowadzone warsztaty

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr. Pawła Krasieńskiego

„Język wykonawczy a komunikatywność perkusisty w wybranych kompozycjach jazzowych”

Praca doktorska mgr. Pawła Krasieńskiego, której promotorem jest dr hab. Piotr Biskupski, prof. AM z Akademii Muzycznej im. G. i K. Baciewiczów w Łodzi obejmuje część opisową oraz płytę CD. Część opisowa składa się z dwóch rozdziałów:

I Rozdział „Doskonalenie własnego języka wykonawczego jako warunek komunikatywności gry na zestawie perkusyjnym w różnych formacjach muzycznych”

II Rozdział „Realizacja wybranych kompozycji jako przykład komunikacji w grze na zestawie perkusyjnym w oparciu o doskonalenie własnego języka wykonawczego - opis dzieła”.

Na płycie CD nagrane są następujące utwory:

Benny Greb: „Good Question”

Henryk Gembalski: „Fabryka Orderów” (w dwóch wersjach)

Henryk Gembalski: „Przemiana”

Bernard Maseli: „Improwizacja”

Chick Corea: „Sicily”

Maciej Tubis: „Petarda”

(W załączonym konspekcie pracy doktorskiej dwukrotnie pojawia się błąd literowy przy nazwie utworu Henryka Gembalskiego „Fabryka Orderów”, a w spisie treści błąd przy numerowaniu pkt. 1.3 pierwszego rozdziału).

W pierwszym rozdziale pracy „Doskonalenie własnego języka wykonawczego jako warunek komunikatywności gry na zestawie perkusyjnym w różnych formacjach muzycznych”, mgr Paweł Krasieński przedstawia swoje przemyślenia i badania w oparciu o własną pracę

artystyczną, udział w wielu spotkaniach z wybitnymi muzykami i nauczycielami oraz doświadczenia pedagogicznie.

W punktach 1.1 „Język wykonawczy (u muzyka perkusisty)” i 1.2 „Wpływ języka mówionego na aspekty wykonawcze gry na zestawie perkusyjnym”, autor w sposób ciekawy omawia różne czynniki kształtujące język mówiony i porównuje je do tych, które kształtują język muzyczny. W oparciu o analizę dzieł wybitnych autorów, jak N. Harnoncourt i wykłady znakomitych perkusistów jak Steve Gadd, czy Skip Hadden, porównuje elementy języka mówionego takie jak: barwa głosu, zasób słów, frazowanie, oddech, płynność mowy oraz artykulacja, do tych dotyczących języka muzycznego. Pokazuje to w sposób przekonujący i przedstawia szereg przykładów funkcjonowania tej zależności.

Mgr Paweł Krasieński uwarunkowuje możliwości uzyskania dobrego języka wykonawczego od 7 głównych czynników, które opisuje w punkcie 1.3 (uwaga: w konspekcie mają inną numerację):

1.3.1 Technika gry

1.3.2 Artykulacja

1.3.3 Ruch

1.3.4 Koordynacja

1.3.5 Wyobraźnia

1.3.6 Puls

1.3.7 Improwizacja

W punkcie oznaczonym jako 1.3.1, pod nazwą „Technika gry”, autor opisuje uchwyty i sposoby wydobywania dźwięku na instrumentach membranowych jak: werbel, kotły, zestaw perkusyjny, tom tomy itp. Wobec tego niefortunne jest zdanie „w grze na perkusji wyróżniamy właściwie dwie główne techniki: francuską oraz niemiecką”, ponieważ na innych instrumentach perkusyjnych takich jak marimba, czy wibrafon stosuje się odmienne sposoby trzymania pałek.

W punkcie 1.3.2 autor zajmuje się artykulacją w muzyce. Dobrze opisuje problemy, z którymi perkusista musi sobie poradzić, aby była ona właściwa. Omawiana jest korelacja między artykulacją mowy a artykulacją muzyczną. Na stronie 16 pojawiają się jednak nieprecyzyjne

stwierdzenia: „Myślę, że śmiało można powiedzieć, iż wszystkie pojedyncze instrumenty nieperkusyjne brzmią w sposób dość jednolity” i „Jazzowy zestaw perkusyjny w swoisty sposób stanowi kompilację brzmień i barw spotykaną w tzw. multipercussion”. Zdania te, nawet wyjęte z kontekstu chyba nie wyrażają dokładnie tego co autor miał na myśli.

Zamieszczone są także niektóre ćwiczenia poprawiające artykulację muzyczną u perkusisty.

W punkcie 1.3.3 „Ruch” autor wykazuje, jaki wpływ na technikę perkusyjną mają różne czynności związane z manualną działalnością człowieka i na poparcie tego przytacza kilka przykładów.

Punkt 1.3.4 porusza zagadnienie koordynacji. Jest to bardzo obszerny i znany perkusistom temat. W pracy podane i omawiane są różne ćwiczenia z nią związane.

W punktach 1.3.5 i 1.3.6 autor zajmuje się wyobraźnią i pulsem. Bardzo trafnie i oryginalnie opisuje między innymi ich powiązania z czynnikami zewnętrznymi jak zapach, kolor, a w przypadku pulsu z ruchem tancerzy czy biciem serca.

Punkt 1.3.7 dotyczy improwizacji. Wiadomo, że jest ona, jak pisze p. Paweł Krasieński „nieodzownym elementem sztuki muzycznej”. Ciekawie przedstawia ją w dziejach muzyki, od najwybitniejszych kompozytorów i wykonawców np. epoki baroku do naszych czasów, zwłaszcza u muzyków jazzowych.

Omawiany rozdział dobrze opisuje sposób rozwiązywania problemów utrudniających perkusiście doskonalenie własnego języka wykonawczego.

Autor również rozważa związek improwizacji z czynnikiem ryzyka albo z działalnością naukową człowieka. Muzyk, wpływając na szeroką wodę improwizacji podejmuje przecież ryzykowne działania, nie wiedząc czasami dokąd to prowadzi. Szczęśliwy finał oznacza, że prawidłowo wykonał swoje zadanie. Powyższe aspekty są wystarczająco udokumentowane w pracy. Temat improwizacji pojawia się również w II rozdziale w punkcie 2.3. Nabiera też szczególnego znaczenia na płycie - w utworach Henryka Gembalskiego i Bernarda Maseli.

W drugim rozdziale pracy „Realizacja wybranych kompozycji jako przykład komunikacji w grze na zestawie perkusyjnym w oparciu o doskonalenie własnego języka wykonawczego - opis dzieła”, autor przedstawia następujące zagadnienia:

2.1 Komunikacja między muzykami w zależności od składu zespołu oraz repertuaru.

2.2 Wykorzystywanie odpowiednich zasobów „słownictwa muzycznego” w aspekcie zrozumienia między muzykami.

2.3 Improwizacja jako czynnik kształtujący niepowtarzalną budowę utworu.

2.4 Zmiany języka wykonawczego w komunikacji między muzykami w zależności od różnych warunków scenicznych.

Czytając i analizując treści zawarte w punkcie 2.1 mam zastrzeżenia co do roli jako autor przepisuje kontrabasowi, ograniczając ją do „akompaniament - dźwięki basowe jako podpora harmonii”. Wiadomo przecież, że instrument ten jest także niezwykle istotny w rytmice każdego utworu. Powyższe moje twierdzenie dotyczy również gitary basowej albo jakiegokolwiek innego instrumentu tego typu.

W punktach 2.1, 2.2 i 2.4 trafnie przedstawione są zagadnienia dotyczące komunikacji między muzykami w trakcie gry. W punkcie 2.4 autor wymienia kilka sytuacji mających duży wpływ na prawidłowy przebieg „rozmowy muzycznej”, jak np. brak odsłuchów, zmiana rozmieszczenia instrumentów na scenie, inne miejsce prób a inne koncertu, albo granie tego samego utworu w różnych składach. Wydaje się, że są to błahe sprawy, ale w pracy każdego muzyka takie sytuacje zdarzają się dość często. Mgr Paweł Krasieński przedstawia sposób w jaki perkusista może sobie z tym poradzić, sugerując słusznie, aby dostosować odpowiednią dynamikę, artykulację i gęstość grania. Podpiera te twierdzenia swoim doświadczeniem, cytując również zdanie swojego profesora Piotra Biskupskiego. Są to rozważania, które powinny być brane pod uwagę przez każdego młodego muzyka.

Kiedy otrzymałem dokumentację do recenzji i zauważyłem dołączoną płytę CD, pomyślałem, że to kolejna praca, gdzie muzyk nagrywa materiał, który potem sam opisuje. W tym wypadku wygląda to trochę inaczej, ponieważ nagrania służą do pomocy w rozumieniu tematu pracy doktorskiej.

Prezentowany materiał jest dobrym przykładem głębokiej analizy współpracy między muzykami podczas koncertów i nagrań. Autorowi udaje się nie tylko udokumentować swoje badania, ale też pokazać jak wyboista jest droga do realizacji marzeń każdego muzyka by móc trafić swoimi emocjami do publiczności.

Sama płyta momentami może wydawać się trochę nudna. Trwające 24 minuty dwie wersje jednego utworu na skrzypce i zestaw perkusyjny są dobrym przykładem, potwierdzającym moje odczucie, ale przecież nagranie służy do innych celów. Biorąc to pod uwagę można uznać płytę za udaną, spełniającą swoją funkcję i dobrze potwierdzającą to, co w zaprezentowanych kompozycjach miał na myśli autor pisząc o komunikatywności perkusisty z innymi muzykami. W nagraniu, obok mgr. Pawła Krasieńskiego brali udział wybitni muzycy.

Utwór Benny Greb'a „Good Question” jest ciekawym połączeniem w jednym zespole trąbki, puzonu, tuby i zestawu perkusyjnego. W utworach Henryka Gembalskiego „Fabryka Orderów” i „Przemiana” oraz Bernarda Maseli „Improwizacja”, autor pracy najlepiej i najdobitniej pokazuje jak ta komunikatywność powinna funkcjonować. W pierwszej wersji utworu „Fabryka Orderów” muzycy, czyli skrzypek i perkusista spotkali się po raz pierwszy na parę minut przed nagraniem. Otrzymaliśmy przez to utwór improwizowany od początku do końca, opierający się jedynie na tematach podanych w odpowiednich momentach przez kompozytora i jednocześnie wykonawcę partii skrzypiec.

Druga wersja nagrana była nieco później, kiedy wykonawcy już znali się lepiej w sensie muzycznym i kiedy perkusista miał okazję poznać wcześniej materiał dźwiękowy, który będzie wykonywany. Słychać wyraźniej, że komunikacja między muzykami jest pełniejsza, co nie umniejsza faktu, że cały czas jest w tym muzykowaniu powiew świeżości.

W utworze „Improwizacja” Bernarda Maseli forma jest nieskomplikowana i odpowiada jego tytułowi.

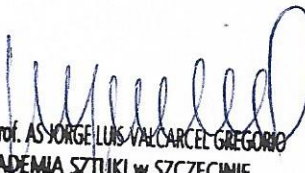
Wniosek końcowy

W recenzowanej przeze mnie pracy doktorskiej, autor w sposób ciekawy i zrozumiały przedstawia rozwiązania wielu zagadnień zawartych w jej treści. Natomiast płyta, oprócz wrażeń artystycznych, pozwala nam śledzić sposób komunikowania się muzyków biorących udział w nagraniu. Autor udowadnia, że im lepiej mamy udoskonalony własny język wykonawczy, tym lepiej będziemy mogli znaleźć wspólny język podczas gry.

Ta praca jest szczególnie ważna dla młodych muzyków. Napisana jest przez perkusistę, ale z przekazem dla wszystkich instrumentalistów.

Wykaz kursów, seminariów, warsztatów, lekcji itp., w których uczestniczył p. mgr Paweł Krasieński oraz przebieg jego dorobku artystycznego od 2008 do 2015 roku można ocenić jako bogaty. Wszystko to pozwala twierdzić, że jego praca jest efektem własnego doświadczenia, własnych przemyśleń i przekonań.

Reasumując, uważam, że recenzowana przeze mnie praca doktorska mgr. Pawła Krasieńskiego spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

dr hab. prof. AS YORGE LUIS VALCARCEL GREGORIO
AKADEMIA SZTUKI w SZCZECINIE
pl. Orła Białego 2